

væsentlig Hindring til, og det er Mangelen paa Penge. Det sidste er maaske nok det værste.

Men hvorom alting er, mener jeg, at Forholdene er af en saadan Beskaffenhed, at det foreliggende Forslag i hvert Tilfælde bør nyde Fremme, og jeg vil, som jeg har sagt, paa mit Partis og egne Vegne anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme.

J. Chr. Møller: Jeg kan slutte mig til den sidste ærede Taler, som anbefalede at søge Lovforslaget fremmet saa hurtigt som muligt. Dette Lovforslag er jo et Led i den Kæde af Forslag, som er blevet forelagt for at hjælpe paa Boligbyggeriet og dermed afhjælpe den værste Del af Bolignøden. Jeg tror i øvrigt at turde sige, at den, der kunde fremsætte et Forslag, der var gennemførligt, og som kunde bevirke, at Boligbyggeriet kom i Gang i saa stor Udstrækning, at det vilde afhjælpe Bolignøden, vilde gøre sig fortjent til den største Taknemmelighed og Anerkendelse, men det lader sig vist praktisk talt ikke gøre.

Jeg erkender, at denne Lov, som nu er gaaet igen flere Aar, naturligvis har bragt nogen Støtte, men vistnok ikke i den Grad, som det har været tilsigtet. Det har jo, som ogsaa den sidste ærede Taler antydede, haft sine bestemte Grunde. I det første Aar manglede vi Materialer; men jeg tror dog ogsaa, der var andre Grunde, som bevirkede, at man ikke byggede saa meget, som man kunde gøre den Gang. Man troede vistnok baade fra Kommunernes og fra privat Side, at Bolignøden var noget forbigaaende, noget, som meget snart vilde hæve sig igen, og det var man for saa vidt berettiget til, som der, naar man saa nogle Aar tilbage i Tiden, viste sig stor Overflod af Lejligheder. Jeg erindrer, at jeg for en Del Aar siden kom igennem en nordjysk By, hvor der var en hel Gade, som ikke var beboet, og man sagde dér — om det er rigtigt, skal jeg ikke kunne sige, men jeg tror, det er rigtigt —, at naar man lejede Lejligheder ud, var man saa glad ved at faa dem lejet ud, at der det første halve Aar ikke betaltes nogen Leje af dem. Det er aldeles givet, at med det for Øje kunde man ikke tro paa, at der vilde blive en saadan Bolignød, som der nu er kommet. Senere, i 1918—19, var man ganske klar over Bolignøden, men saa kom der noget andet i Vejen. Det ærede Medlem (Jørgen Berthelsen) sagde, at der manglede

Arbejdskraft. Det var ikke blot i København, men ogsaa i mange andre Byer, at der var en Del Ejendomme, som Kommunerne havde begyndt paa, men som man ikke kunde komme videre med. Og mange Steder var det maaske ikke saa meget Arbejdskraft som Arbejdsvillie, der manglede. De mange smaa Strejker gjorde ogsaa deres. Naar f. Eks. Arbejdsmændene havde strejket 2—3—4 Dage, maatte Murerne ogsaa nedlægge Arbejdet. Derfor har man ingen Beregning kunnet gøre over, hvornaar man kunde faa disse Ejendomme færdige til Indflytning. Paa Grund af alle disse Forsinkelser er Byggeriet ogsaa blevet dyrere.

Jeg tror endvidere, at naar der ikke er bygget saa meget, har Huslejeloven sin Skyld deri. Jeg har nævnt Eksempler paa det før under Behandlingen af et andet Lovforslag. En Forhøjelse med 20 pCt. er jo forholdsvis beskedene, naar man tager Hensyn til, at Reparationer er steget med 200 pCt. og Opførelse af Nybygninger endog med 250 pCt. En Forhøjelse paa 20 pCt. af Lejeindtægten er derfor forholdsvis meget lidt og ogsaa for lidt. Nu ved jeg meget vel, at Huslejeloven ikke gælder de nye Ejendomme. Men alligevel er Folk bange for at bygge. Naar man nu for en almindelig 4-Værelsers Lejlighed i en ældre Ejendom betaler 1000 Kr., medens man maa give 2700 Kr. for en saadan Lejlighed i en ny Ejendom — og det gives her i København i de kommunale Ejendomme, hvor jeg gaar ud fra, at Kommunen kun vil have sine Penge forrentet paa en rimelig Maade —, vil naturligvis en Lejer, der bor i en Lejlighed paa 4 Værelser til 2700 Kr., snarest muligt søge at komme hen i en af de 4-Værelsers Lejligheder, der er betydelig billigere. Og naar Lejligheden anden Gang skal lejes ud, kommer den ind under Huslejeloven. Hvis det var en privat Mand, der havde en saadan Ejendom, vilde han altsaa lide Tab derved.

Hvad Udsigterne angaar, er det rigtigt, som den sidste ærede Taler sagde, at nu bygges der ikke som Følge af Mangel paa Kapital. Kommunerne har ingen Penge, de kan maaske daarligt nok faa de Ejendomme færdige, de har under Arbejde, og de tænker vist ikke paa at opføre nye. Private kan heller ingen Penge skaffe til Bygninger, idet man fra alle Sider mener, det er en daarlig Maade at anbringe sine Penge paa. Det er klart, at et Lovforslag som det foreliggende kan yde no-